

Rendkívüli Ujság

ORSZÁGOS POLITIKAI HETILAP

DUPLA MUNKA — FÉL FIZETÉS

Az aradi állami hivatalokban vasárnap is dolgoztatják a tisztviselőket

Ahol nem respektálják a munkaügyi törvényt — Külön díjazás nélkül ünnepnap is kell dolgozni — Csak a magánvállalatokat ellenőrzik

A fizetést minimumra redukálják — a munkát a maximumra emelik!

Arad, márc. 1.
(A Rendkívüli Ujság tud.)

Amióta a munkanélküliek száma jesztő méreteken emelkedett, a kormány szigorúan ellenőrizteti a munkaszüneti törvény betartását. Körlevelekben utasították a munkaügyi inspektorátusokat, hogy sehol sem ürje meg a munkaszünet áthágását és állandó ellenőrzés alatt tartsa a gyárakat, vállalatokat, ipari és kereskedelmi cégeket.

A szigorú kormányrendeletnek hatására sok aradi vállalat is megérezte az utóbbi időben. A munkaügyi felügyelőség egymásután tartott több razzia vasárnap és ünnepnap és a váratlan razziaik eredményeképpen egész sereg vállalkozó ellen indult meg kihágási eljárás.

Előkelő pénzintézetekben, nagy ipari vállalatokban, biztosító társaságokban, ügyvédi irodákban, magán cégekben egyformán dolgoztatnak vasárnap és ünnepnap egyaránt és az aradi munkaügyi felügyelőség közegeinek ugyancsak van dolguk a razziaikon a sok jegyzőkönyv felvételével.

Ugy az alkalmazottak, mint különösen a munkanélküliek körében nagy megnyugvással fogadták a szigorú razziaik hírét, mert mindenki előtt szimpatikus volt a kormány erélyes intézkedése.

A dolgozóknak és munkanélkülieknek egyformán érdeke, hogy vasárnap ne dolgoztassák a vállalatok alkalmazottait.

Államérdek, hogy az ünnepi pihenőnapot betartsák, mert ezzel egész sereg munkanélkülit tudnak alkalmaztatáshoz juttatni.

Szomorú jelenség, hogy a munkaszüneti törvényt minden magánvállalatnak respektálni kell, csak éppen az állami hivatalok nem törődnek vele.

Aradon több állami hivatalban dolgoztatnak vasárnap és ünnepnap is,

amivel nyilvánvalóan megszegik a törvény rendelkezését. Csak kevés állami hivatal van Aradon, ahol az

ünnepnapot tényleg betartják és a hivatalfőnökök tulbuzgóságából nem rendelik be vasárnap is az alkalmazottakat. Természetes, hogy nem akad olyan állami tisztviselő, aki tiltakozni merne a vasárnapi munka ellen, dacára annak, hogy

ezt az ünnepnapot munkát minden ellenérték, külön fizetés nélkül kell végeznie.

Vannak a vasárnap dolgozó állami tisztviselők között ájtatos valóságos emberek, akik templomba szeretnének menni, mások szórakozással vagy pihenéssel töltik a vasárnapot, de

a munka robotosaitól a kereszténység magasztos ünnepét is elvonják.

Tudjuk, hogy a munkaszüneti törvény szigorú rendelkezései nem vonatkoznak teljes egészükben az állami alkalmazottakra, de a törvény szellemével, nemkülönben a munkanélküliség csökkentésére irányuló erélyes kormányintézkedésekkel mégis szöges ellentétben van egyes állami hivatalok vezetőinek az a helytelen

intézkedése, hogy

alantasaitól megvonják a vasárnapi szünnapot.

Semmiben sem enyhíti a hivatalfőnök eljárását az, hogy vasárnapként és ünnepnapként ő maga áll robotosai élére és testületileg dolgoznak minden külön javadalmazás nélkül.

Helyes volna, ha a munkaügyi felügyelőség ünnepnap razziaik alkalmazásával nemcsak a magán vállalatoknál, hanem

az állami hivatalokban is körül nézne

egy kicsit, úgy hisszük, hogy ezeken a helyeken is szükség volna néhány jegyzőkönyv felvételére. Nemcsak méltánytalan és antiszociális eljárás, hanem a törvény rendelkezéseivel is ellenkezik, hogy ugyanakkor, amikor erősen redukálják az állami hivatalok létszámát, a kiszűrésű, áldozati adókkal sujtott, hónapról-hónapra csökkenő jövedelmű tisztviselőket ráadásul még vasárnap és ünnepnap is dolgoztatják.

Az aradi Munkásbiztosító Pénztár nem fogadott el 200.000 lejt a Textilgyártól, mert sok volt az aprópénz

Arad, március 1.

(A Rendkívüli Ujság tudósítójától.)

Szokatlan eset történt szombaton délelőtt az aradi Munkásbiztosító Pénztár hivatali helyiségében. Megjelent a Textilgyár egyik tisztviselője két hivatalszolgával, akik nagy táskákat taktak le a pénztárhelyiségben. Kétszázezer lej pénztári illetéket fizetett a Textilgyár és ennek a hatalmas összegnek csak a fele, százezer lej állott ötszáz lejes aprópénzekből, míg a másik fele,

százezer lej csupa husz lejes volt.

A munkásbiztosító pénztárnoka tanácstalanul állott és Olariu igazgató utasítását kérte, hogy elfogadja-e a nagy halom aprópénzt. Olariu úgy rendelkezett, hogy nem szabad elfogadni a pénzt és ezért

a Textilgyár alkalmazottai visszavették az egész összeget.

A Munkásbiztosító pénztár eljárása megütközést keltett a Textilgyárban, különösen azért, mert a kétszáz ezer lej fizetéssel tulajdonképpen szivességet tett. A gyárnak ugyanis csak százhetvenezer lejt kellett volna fizetni és csak

a pénztár kérelmére előzenyességéből akart harmincezer lejjel többet fizetni,

mert a Munkásbiztosítónak ultimóra kötelezettségei teljesítésére nem állott elég pénz rendelkezésére.

Értesülésünk szerint a pénztár nem egyformán bánik el a felekkel, mert például Aradvárosától ugyancsak szombaton száznegyvenkilencezer lejt lefizetésénél

negyvenötezer lejt aprópénzt is elfogadott.

Tudjuk, hogy valami régi rendelet megengedi a nagyobb összegű aprópénz visszautasítását és a fizetett összegnek csak bizonyos százalékát köteles elfogadni aprópénzben mégis furcsának és helytelennek tartjuk, hogy egy állami intézmény törvényes fizetési eszközt, husz lejeseket visszautasít ugyanakkor, amikor nincs elegendő pénze tisztviselői pontos fizetésére és egyéb kötelezettségeinek teljesítésére.

Amikor általános aprópénzmizéria van, az állami hivataloknak jövedélükkel kellene előlárni és nem belekapaszkodva egy régi rendeletbe, csupa bürokratizmusból ridegen visszautasítani ilyen hatalmas összeget.

Az ilyen eljárások igen alkalmasak arra, hogy Arad egész közgazdasági életének vérkeringését megakasszák.

J'ACCUSE-t nem Zola írta?

Ifj. Björnson szenzációs felfedése.

Páris, március 1.

A Rendkívüli Ujság tudósítójától.

A „Samteden“ norvég lap ifj. Björnsonnak, a híres Björnson író és újságíró fiának szenzációs kijelentését közli, amely szerint a Dreyfuss-per híres védője, Zola röpiratát, a hirhadt

J'Accuse-t nem is Zola, hanem „L'Aurore“ napilap szövegezte meg,

amelyben a röpirat napvilágot látott. Zola, csak az aláírást adta volna, mégpedig csak hosszas kérésre, mert először úgy volt, hogy Francois Copée neve alatt fog ez a védbeszéd megjelenni, de miután erre Copée nem vállalkozott, Zolát kérték meg a röpirat jegyzésével. A francia lapok ezzel szemben először is megállapítják, hogy az

ifj. Björnsonnak fogalma sincs Zola egyéni stílusáról,

mert a J'Accuse minden tekintetben magán viseli a nagy francia regényíró genialitásának bélyegét. Az irodalombarátok most aztán vitatkozhatnak afölött, hogy vajon Zola írta, vagy nem Zola írta?

A közönség közönye

ismét válságba hozta az aradi színházat

A hatóság kritizál, de nem segít. — Olcsó helyárak, jó előadások — üres nézőtér. — A magyarságnak meg kell menteni a színházat.

Arad, március 1.

A Rendkívüli Ujság tudósítójától.

Az imperiumváltás előtti magas-nívóju és élénk művészi életből egyetlen intézmény tudta csak át-rágni magát a közöny és szegénység hegyén és ez a — színház. Ha alaposabban szemügyre vesszük Erdély mai Belle art-ját, mindenünnen csak megszűnt egyletek, halott társaságok emléke int felénk. Ugyan hol vannak a filharmonikusok? Külföldi hírességek koncertjei? Operaelőadást mióta nem láttunk? Mikor volt az utolsó képművelés? Merre veszték a régi forró színházi esték, mikor még lelkes tapsot is kapott a színész pontosan fizetett gázsija mellé?

Mindez a múlté. A közönségben nem volt elég érdeklődés, hogy támogatassa őket, a

a közvélemény pedig elkönnyvelte ezeket is a gazdasági krízis többi hősi halottjai közé.

Egyetlen maradványként, mint a kultúra utolsó katonája és s őcsöve itt maradt a színház, amely

támogatás híján és a magyar közönség közönye folytán ismét közel jutott a megszűnéshez.

*

Amióta az aradi színészek visszatértek Temesvárról, mélyen leszálított, sőt mozihelyárak mellett is tartanak előadásokat, alkalmazkodva a megváltozott viszonyok diktálta kényserhez és

a színház nézőtere mégis estéről estére mégis üres.

Pedig az előadások az átlagos vidéki nívón felül állanak, egymásután mutatják be kitűnő összjátékkal a legjobb újdonságokat, de a közönség közönyt nem lehet megtörni. Igaz, hogy a rádió nívósság szempontjából valósággal elkényeztetette az embereket, de a rádió mégse versenyezhet, különösen a színház terén nem — a közvetlen élménnyel, még ha az értéke is.

A színház kulturális hatásán kívül még azt is tekintetbe kell vennünk, hogy igen sok embernek, színésznek, zenésznek és munkásnak ad kenyeret és épen ezért

minden magyar embernek erkölcsi kötelessége azt támogatni.

A színházpártoló bizottság szinte megoldhatatlanul nehéz feladatot vállalt magára, mikor ősszel megindította a színházat, mert a város részéről, amely pedig a többi erdélyi városok példájára elsősorban van hivatva ezt a kulturális intézményt támogatni, ehelyett, a legutóbbi törvényhatósági közgyűlésen

a kulturális tanácsnok méltánytalan és rideg javaslatából hallhattuk, csak igazságtalan kritikák és elfogult bírálatok hangzottak a város vezetésétől.

Bizonyos azonban, hogy a közönség közönye a legnagyobb baj, emiatt történhetik meg, hogy

még a színészek fizetésére se telik sokszor

és a város ezt fegyverrel szegezi a vezetésnek. „Ha egy vállalat nem tud fizetési kötelezettségeinek eleget tenni, az nem lehet életképes”. Csakhogy ezt a tételt megfordítani is lehet,

próbálja csak meg a város kicsit is támogatni ezt a kultúrvállalkozást és majd akkor látja meg, hogy nem-e életképes?

*

Szépítse, fiatalítsa magát a WEISZ-éle 474

ELZA KÁMFORKRÉMMEL

Csakis valódit fogadjon el! Egyedüli készítő WEISZ GYÓGYSZERTÁR.

Az aradi rendőrség új rendeletben fogja szabályozni a prostituált nők életét

Csak meghatározott helyen lakhatnak és sétálhatnak — Nagyszabásu tervszetben dolgozik Adamovics Péter, az erkölcsrendészeti osztály főnöke

Amióta a nyilvános házakat bezárták, országszerte nagy gondot ad a hatóságoknak a hajlék nélkül maradt nők elhelyezése. Sok ezer nő került ki az utcára és most már az illetékes körök is belátják, hogy az új törvény nemhogy segített volna a prostituáltak helyzetén, hanem egyenesen a létérdekükben támadta meg.

Egyre-másra mennek fel a miniszteriumokba a különböző hatóságok felterjesztései

és ezek mind a régi állapot visszaállítását kívánják. Nem tudjuk, hogy visszaállítja-e a kormány a nyilvános házakat, de azt tudjuk, hogy a prostituáltak mai visszás helyzetét sürgősen reformálni kell.

Az éjjeli mulatók bezárása óta Aradon is gyakoriak a panaszok a szabadjára engedett Pillangó kisasznokok viselkedése miatt. Amióta esténként elépik a főbb utvonalaikat, a volt Szabadság-tér környékét és egyes utcákat, a járó-kelők valóssággal elkerülik.

A gyakori panaszok arra indították az aradi rendőrprefekturát, hogy megrendszabályozza a város éjjeli életét.

Adamovics Péter rendőrkormányzó, az erkölcsrendészeti osztály ügybuzgó vezetője nagyszabásu tervszetben dolgozik már napok óta. Nagyvárosi mintára akarja a prostituált nők életrendjét előírni.

Az új rendelet szigorúan meg fogja határozni azokat az utvonalaikat, amelyeken a nők sétálhatnak, akik lakást is csak a kijelölt utcákban bérelhetnek.

Gondoskodni fog a tervezet arról is, hogy a templomok, iskolák, állami intézmények közelében ne kapjanak lakást a prostituált nők.

Láthatjuk tehát, hogy minden támogatás csak a magyar közönségtől várható. És ha a többi erdélyi városok színházukat fenn tudják tartani áldozatok árán is, miért állítja magát épen Arad az egész magyarság elé a tehetetlenség és nemtörődömség pellengérjére? Itt most

nem Szendrey igazgató egzisztenciájáról van szó,

hanem szó van nagyon sok, nagyobbára kisegzisztenciáról és szó van elsősorban a magyar kultúráról, amelynek egyetlen tolmácsa, utolsónak maradt fegyvere és a magyarság kollektív erejének bizonyítéka a színház,

amelyet a gazdasági krízis mindent elnyelő tengere fenyeget sülyedéssel és most végső próbaképen szikrázza a segélykérő jelt Arad magyarságához: Save our souls, S. O. S.

S. Schmidt Loncei

Az örökség

Történetünk szenvedő hőse — mondjuk — Kiss Pál, boldog, megelégedett családi életet élt fiatal feleségével. Szorgalmasan dolgoztak reggeltől estig s örömmel látták vagyonaik gyarapodását. Szép házuk és 26 hold prima földjük volt.

Egy júliusi vasárnapon vége szakadt boldogságuknak. Plakátokkal árasztották el a községet, doboosietett saroktól-sarokig, hirdették, kiabálták Európa lángra gyulását, a világháború kitörését.

Pál gazda az első között vonult be. A zászlóalj parancsnoknak megtetszett a jóvágású fiatal ember. Puccerja lett. Együtt harcolták végig a háborút. Jóból-rosszból egyformán vették ki a részüket. Az őrnagy, a dúsgazdag földesur és a kutyamosó, az egyszerű paraszt testvéri egyetértésben éltek.

A háború befejezésével haza tértek falujukba és folytatták abbamaradt életüket. A földesur is a parasztgazda is. Külön-külön.

A háborúnak nemcsak férfi hőroszai voltak, de sokszor az asszonyok is végeztek olyan teljesítményeket, mint a férfiak. Nem a fronton, itthon. Nem fegyverrel, hanem szívvel-lellekkel, éjt-napot egybeölelő végnélküli munkával hogy megtarthassák a gazda nélkül maradt birtokukat.

Kiss Pál felgyülemlett munkakedvvel folytatta a hirtelen megszakadt gazdálkodását a rendben talált kicsi birtokon. Egy-egy levél, egy-egy pénzes utalvány vitt örömet egyhangú életükbe. Az őrnagytól, aki minden levélben biztosította Pál gazdát, hogy nem fog megfélemlkezni róla, bármilyen baja is legyen.

Egyszer elmaradtak a levelek. Talán egy félév is elmúlt, mikor pecsétes írás jött Kiss Pál gazda nevére. Hivatalos rövidséggel értesítették, hogy volt őrnagy meghalt és végrendelete értelmében 100 hold földet hagyott volt puccerjának, azzal a szigorítással, hogy a földet el nem adhatja.

Kiss Pál felment az adóhivatalba, bemutatta a hagyaték átadó végzést és kérte az örökösödési illeték kivetését 1927-ben. Az adóhivatal a 100 hold földet 4 millió lejre értékelte és az örökösödési törvény értelmében kivetett 30%-os illetéket, 1 millió 200 ezer lejt. Kis Pál bankban vette föl a nagy összeget és a bank „betáblázta” a 100 hold földet is és mint mellékjelzálogot, a saját 26 hold földjét és házát is.

A gabonaneműek elértéktelenedése, a 30%-os bankkamat 4 év alatt elvitte a 100 hold földet, de elvitte a házat és a 26 hold földet is. Kiss Pálnak egy párnája sem maradt. Az örökség miatt.

Kiss Pál azóta csak az ellenségének kíván 100 holdas örökséget.

L. F.

Strassernak

van szíve olcsón adni az áruját!

494

Pl. 1 méter Tufflos selyem, 92 cm. széles, 165 lej minden színben. Nézz meg vételkötelezettség nélkül. Szemben a Lutheránus templommal.

HIRDESSEN

a „Reggel”-ben

SIRNAK A „SZÁMOK“...

MEGFELEDKEZTEK

az aradi lelencgyermekről

Tizenegy hónapja az emberi könyörületre vannak bízva az állami menház kihelyezett gyermekei — Nem gondoskodnak a lelencek el látásáról — Panaszkodnak a nevelőszülők

Sürgősen meg kell menteni az emberpalántákat

Arad, március 1.

(A Rendkívüli Ujság tud.)

Mindenki előtt ismeretes Romániában az állami gépezet munkásainak, az állami tisztviselőknek a kálváriája. Szinte egészen természetessé rögződött már a köztudatban, hogy

az állam tisztviselői rendetlenül, pontatlanul kapják az áldozati adótól amugy is éhbérré redukált fizetésüket, a nyugdíjasok pedig épen a hó végén kapják,

amit a hónap elején kellene kapniok. Érthető, ha az állami tekintély alapkövét képező intézményeknél a tisztviselők mindenütt egyformán elégedetlenek a késedelmes fizetések miatt.

Ha késik a fizetés, a tisztviselők, nyugdíjasok hitelen, folyószámlán csak eltengődnek valahogy. Van azonban egy intézmény, amelynél el sem képzelhető, hogy csak egy hétig is egzisztálni tudjon az állam segítségével nélkül. Ez az intézmény a lelencház, illetve az állami gyermekmenhely. Talán épen ez az intézmény látszik a legjobban igazolni az állam létjogosultságát. Mindenki tudja, hogy mi a lelencház. Amíg lesznek emberi szenvedések és e szenvedés közepette boldogság utáni vágy, amíg lesz nyomor és a nyomor ellenére még lesznek, — ha posványha süllyedt formában is — az ember ősi indulatai, addig lesz lelencház is. A könnyes tragédiák, vértelen drámák névtelen szülöttei épen gyámoltalanok, mint minden emberi újszülött. Nyomorultul éhen pusztulnának a polgári önérték nélküli közepén, ha az állam közbe nem lépne teljes tekintélyével.

Ez a közintézmény, amellyel az állam nem fenyeget, nem büntet, nem önmagáról gondoskodik, hanem

beáll az anya helyébe és jövőendő polgárait védi meg.

Az újszülöttek, akiknek nevét sok esetben szám helyettesíti, amíg egészen kicsinyek, a menház falai között találják menedéket, amikor már nagyobbak lesznek nevelőszülőknek adják ki őket, akik vagyoni helyzetükhöz és tisztességérzetükhöz mértén gondoskodnak róluk, az állam által adott díj ellenében.

Aradon és Arad környékén, a megyében

ezer és ezer „szám“ él nevelőszülők kezei alatt

Van sok szegény ember, aki épen az állami társdíj miatt vesz lelelencgyermeket. Ugy gondolja, valahogy csak eltartja a tartásdíjából a gyereket, aki ha már kissé nagyobb, segít neki a munkában is és osztja a gondjaiban. Így volt ez eddig. Odakünn a falvakban, az isten szabad ege alatt, vagy idebenn a városban, a szegényes hajlékokon valahogy csak megélték, felcseperedtek a „számok“ és a nevelőszülők-

nek esetleg szerencsájuk is volt velük.

Odakünn Párisban folyik a harc a kölcsönért. Idehaza a helytelen gazdálkodás következményeképpen állandóak a fizetési zavarok az állam részéről. A minisztériumokban a legfőbb gondot a tisztviselők fizetése, az ezer vállalt kötelezettség teljesítése okozza. És ebben a zavarban, tülekedésben

megfeledeztek az aradi menházról.

Ez a feledékenység annál megdöbbentőbb, mert borzalmas. Dickens regénybeli következményekkel jár. A valóság az, hogy

az aradi menház tizenegy hónap óta nem kapott egy bani pénzt sem a nevelő szülők-höz adott gyermekek számára.

A nevelőszülők eddig a csekély tartásdíj mellett ruhasegélyt is kaptak, hiszen a nevetségesen kis összeg-

REFLEKSZIÓK

a nyiregyházi szerelmi drámához

Asszonyi kritika Ehrenfeld Magda intim szerelmi életének nyilvános kipellengézéséről

Mikor e sorokat írom, már túl vagyunk a nyiregyházi rémdráma első felvonásán. A második felvonás csak hetek múlva követi az első és így elég időnk van, hogy megbeszéljük a darabot, az előadást, a szereplőket.

Asszonyi szémszögből természetesen!

Na ne tessék megijedni, most nem a hivatlan prokátor védőbeszéde következik. Ehrenfeld Magda mellett, aki nem is vádolt, sem egy dörge-delmes kirohanás a mai, züllött társadalom és annak amorális egyedei ellen! Ah dehogy! Egész másról van szó!

Adva van egy bűnügy, van egy vádlott, aki

megöl egy másik embert — pénzért.

Igen kérem, pénzért! Az Ehrenfeld Magda háttérben állandóan sejtelmesen, kísértő hozományért, amiről azt sem tudjuk mennyi, sőt azt sem merjük holt bizonyosan állítani, hogy van-e tényleg.

Hát nem egyszerű rabló-gyilkosság ez,

amelyet az utonállók követnek el a védtelen utas ellen, abban a jó reménységben, hogy biztosan van pénze, mivel autót utazik?!

Klein sem tudta biztosan, van-e Ehrenfeld Magdának hozománya, csak feltételezte. Anyjának van egy fetelepe s úgy mondják, leányával sok hozományt fog adni.

Ez elég volt arra, hogy hivatalnok társát — akinek szintén szeget ütött a fejében ez az esetleg elérhető jó házasság —

eltegye a leggyávább, leggaládabb módon láb alól.

Ez a tényállás!

Tudta az elnök, az ügyész, tudta a védő, a tanúk, mindenki a főtárgyalás legelső napján.

Kérdem most már, nem elég ok ez arra, hogy egy embert, a ma érvényben lévő törvények szerint el-

ítéljenek, vagy — a tényleges enyhítő körülményeket — az átöröklött, terhelt idegrendszert, az erős testű férfi, beszámíthatatlan lelkiállapotát figyelembe véve felmentésék, vagy enyhébben bírálják el?

Micsoda perverzitás, lelki durvaság volt ez a tárgyalást vezető férfiak részéről, belekeverni ebbe a csunya ügybe egy leány legintimebb szerelmi életét, annak legapróbb részleteiben kéjjes szatir vigyorgással vádkálni, tanunak hívni a szobaleányt, a testvérét, a diványt, sőt a gyűrött párnat is.

Mindezt több százezer tátott száju, pletykára éhes hallgató előtt. Miért? Mit csinált Ehrenfeld Magda, hogy a szerelmitörvényszékké átalakult nyiregyházi törvényszék pellengére állította? Pár száz évvel ezelőtt,

a legsötétebb középkor utolsó éveiben, az akkor divó Cours d'amouros-ok sem lehettek volna kegyetlenebbek, azoknak legalább asszony bírái is voltak.

Vajjon a következő felvonásban a tábla is helyben hagyóan fog bólogatni a törvényszék pathologikus ítéleti indoklásához, amely minden kétséget kizáróan megállapítja: igenis szerelmi viszonya volt Ehrenfeld Magdának Klein Sándorral?

Vajjon Stark Andor megvigasztalja-e sirjában ez a földi igazságszolgáltatás és az élő halott Klein Sándor bilincsei nyugodtabban fognak-e csörögni zárkájában? (b. v.)

ből nem tudták volna felruházni a gondjukra bízott gyermekeket. És most tizenegy hónapja, tehát majdnem egy esztendeje sem pénzt, sem természetbeni segílyt nem kapnak.

Szerkesztőségünkbe nap nap után jönnek a szegényasszonyok, a nevelőszülők, akik a kezeiket tördelik kétségbeesésükben. A gyermek be van írva az állami menhely gyermekei közé és még sem kapnak utána semmi segílyt. Hiszen van szívük nekik is... de mit teygenek, maguknak sincs mit enni.

„Van szívük, de maguknak sincs mit enni.“

És tessék elképzelni közgazdász urak, statisztikusok, racionalista gondolkodók, számokkal bibelődők, hogy mit jelent ez az egy mondat, józan ésszel elképze've az élő „számokra“ nézve. A külvárosokban, a hegyek és völgyek falvai között hangosan rikolt a nyomor. Csoda-e végül is, ha a szegény földettrúró, vértizzadó emberek a gyermekeken bosszulják meg, hogy az állam nem teljesíti azt a szegényes kötelezettségét sem, aminek a teljesítését megígérte velük szemben. A külvárosok zsufolt proletárlakásaiból, a völgyek tuberkulotikus sárházaiból gyermek-zokogás hallatszik...

A „számok“ sirnak.

Korda István.

Exportőrök

vásároltatják össze a baromfiakat az aradi piacon

Szaporodnak a panaszok a közönség köréből.

Arad, márc. 1.

(A Rendkívüli Ujság munkatársától.)

Az aradi háziasszonyoknak régi panasza, hogy korán reggel összevásárolják a baromfiakat és amikor az aradiak mennek ki a piacra, alig találhatnak ott valamit. Hiába hozza a hatóság az elővásárlási tilalmakat, az élelmes kofák és baromfiexportőrök könnyen kijátszák a rendeleteket.

Az utóbbi időben

különösen Pécskáról és Nagylakról jönnek be vásárolni.

Mint értesülünk napról-napra nagy mennyiségben szállítják ki külföldre Aradról a baromfiakat és ezeknek a nagy részét az aradi piacon szedik össze. Az elővásárlási tilalom áthágása miatt gyakoriak az incidensek a piacon. A közönség köréből sokan felelősségre vonják a korai vásárlókat, de a harcias kofák nem igen retirálnak meg a felelősségrevonástól, sőt rendszerint heves szidalmakkal riasztják el a beavatkozókat.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy

a hatósági közegek nagyon erélytelenül, vagy egyáltalán nem hajtják végre a tilalmi rendeletet

és a közönség hiába megy panaszra hozzájuk. Felhívjuk az illetékes körök figyelmét ezekre az anomáliákra, amelyeknek sürgős megszüntetését hosszú idő óta kívánja Arad lakossága.

?!MA!?

Teljesen új műsor keretében mutatkozik be

?!MA!?

THE REUGNER'S

Európa legjobb

10 tagu symphonikus jazz-zenekarának

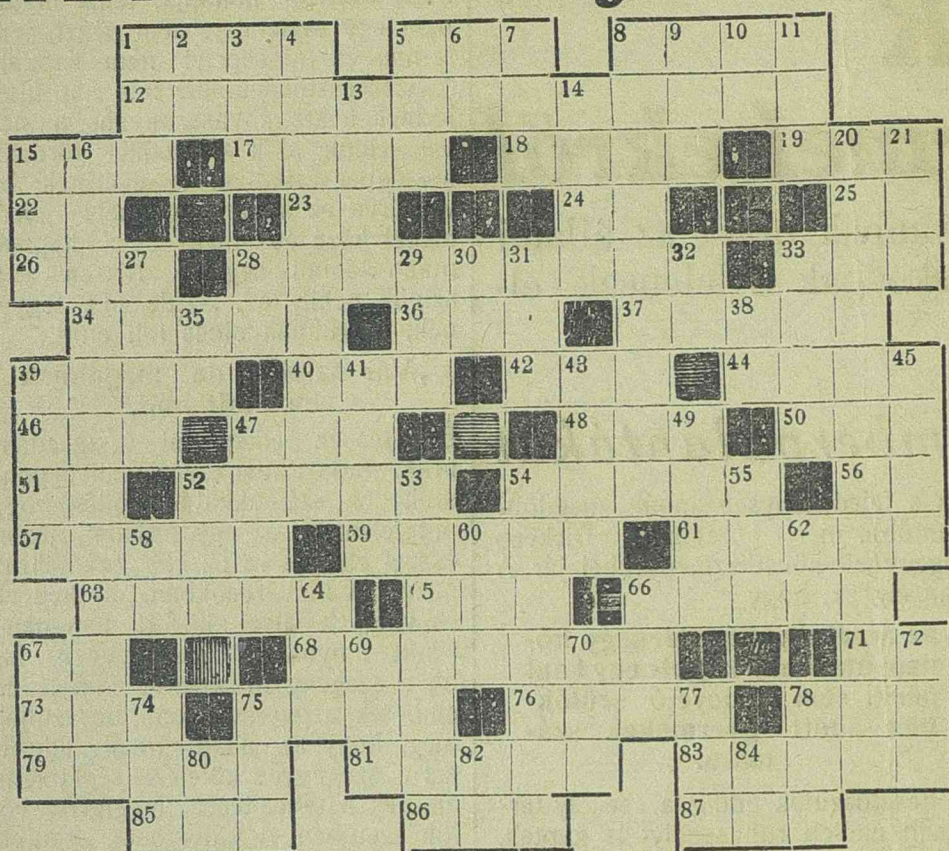
vendégszereplése néhány napig a

FEHER KERESZT télikertjében

Este 8 órától. Rendes kávéházi árak. Belépődíj nincs.

0000000 TEKINTSE MEG A CSODABART. 0000000

KERESZTREJTVÉNY

VIZSZINTES SOROK: 1. Város Indiában. 5. La'in számnév. 8. Irat. 12. Így kezdődik az a híres bakanóta. 15. Szent portugálul. 17. Kiskorába: Rózsika. 18. Városunk. 19. Névutó. 22. Papírmérték. 23. Görög betű. 24. Vallásrövidítés. 25. Boldog aki teheti. 26. Embertömeg. 28. Amott... egy fekete felhő. 33. Rövidítés szám előtt. 34. A dohány e'ső importálójá. 30. Jönmege. 37. Üzletekben 7-kor van a. 39. Királyfi neve. 40. Üdítő ital. 42. Szarvaslélek nősténye. 44. Segéd is lehet belőle. 46. Régi súlymérték. 47. Takar. 48. Úszóegységet kezdőbetű. 50. Fut... szakadtáig. 51. I. B. 52. Termet. 54. Kegyetlen hadvezér. 56. Főuri címőrvölítés. 57. Aki vádat emel. 59. Olasz üdülőhely. 61. Diványtöltelék. 63. ...glicerín. 65. Nevetni fonetikusán (idegen nyelven). 66. Alaktalan görög nyelven. 67. Keresk. kifejezés. 68. Nép. 71. A Sasfők fordítójának kezdőbetű. 73. ...koon (Apolló papja Trójában). 75. Csárda Aszód felé. 76. Buda basája volt. 78. Tiroli folyó. 79. Latin prepozíció. 81. A legértékesebb trágya. 83. Ocskai brigádéros egyik nőalakja. 85. Levegő angolul. 86. Elűtetik. 87. Művészet.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. Juhani... híres északi író. 2. G. A. 3. Azonos mássalhangzó. 4. Szárnyas istenkék. 5. Ugyanaz, mint 5-ös vízszintes. 6. N. C. 6. Gumimárka. 8. Átöröklés (öröklés). 9. Katód más-salhangzó. 10. Személyes névmás. 11. Kerti szerszám, ékezet hozzáteendő. 13. Férfinév. 14. Származik. 15. Vágány. 16. Egy városrésszel egybekötött tangó kezdete. 20. Sütemény. 21. Nehéz fizetni. 27. Híres angol kancellár volt. 28. Kobalt vegyjel. 29. Fascizista üdvözlés. 30. Betű fonetikusán. 31. Fizikai egység. 32. Azonos a 30 függőlegessel. 33. Sváb nőnév (szindarab). 35. C. O. 38. Sir. 39. Színárnyalat. 41. Szép kerek sajt szülővárosa. 43. Mohamedán pap n=m. 45. Pólus. 47. Ilyen harisnya is van. 49. Ez aztán a híres harisnyamárka. 52. Énekhang. 53. ...non datur. 54. Vadállatok lakják. 55. A. F. O. 58. Római 501. 60. ...dó (alarm). 62. Azonos mássalhangzó. 64. Mindennek van. 66. Idegen kötőszó. 67. Török név. 69. Nagyon öreg. 70. Finn kikötőváros. 72. Királynő neve. 74. Vízszintes 19. 75. Ivó. 77. Női becéző név. 78. Jelet ad. 80. Sir. 82. Azonos magánhangzó. 84. Balzsam.

Megfejtési határidő péntek, március 6.

* NYEREMÉNYEK.

1 Fenyves László

ajándéka díjmentes grafológiai részletes jellemrajz.

2 Schauer kereskedő

ajándéka Weltzer-ucca. 1 doboz Jonson-fél+ padló és butorvilasz.

3 „Aromat“ tejtermékek spec. üzletének Arad ajándéka

negyedkiló ideai liptói túró

4 „Helicon“ könyvkereskedés Arad ajándéka

Egy csomag finom levé papír

5 Kalocsay Lajos

fűszer és csemegekereskedő Arad ajándéka egy csomag valódi hollandi cacao

6 Löbl hírlapiroda

Arad, Str. Memorandului (Zrínyi u.) Egy hónapig ingyen könyvtár

7 Szalavetz fényképész

ajándéka, hat darab levelezőlap-fénykép.

8 Globus nyomda ajándéka

Arad, Bul. Regina Maria No. 17. Száz darab névjegy.

9 Winkler-szalón ajándéka (Arad) egy ondolás

10 SESECEZ bonboneria ajándéka

egy doboz csokoládé

11 Königsberg

déligyümölcs importőr ajándéka egy kiló narancs.

Multheti keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

ajajcsaba lép
s vérige pap t
zi gépo pup mü
eze gyöngyi non
r ne abdul bud
eb ti emi a ödé
nap nő e ez t ér
c ács n ces ö k
so s ét á t tes z ri
és agya elő t t ár
t el b s s é i é á
len ör ö ol p ál
ez ol er ö y x ly
n in er ed ö y u v
sor reggeli ro á
él r és s ö v é vr
g fém gé p or r a
tan még is var

JÓ TÚZIFA

legolcsóbban

Munkás faraktárban

Nádor u. (Autobox garázs előtt) kapható
1. bukkszász azonnali szállításra L. 1250
árban önként előjegyezhető. 533

MILYEN LEGYEN

az olcsó, jó és kiadós

vasárnapi ebéd?

Ujabb érdekes tervezetek nagyszerű 6015 lejes pályázatunkra

Háztartási pályázatunkra beküldött rendkívül nagyszámu tervezet leközlése a vége felé közeledik. Ma ujabb 11 pályatervet közlünk kivonatolisan, hogy minél többet jelentethessünk meg egyszerre. A receptek és a költségvetés elmaradása a pályázó szempontjából nem jelent semmit, mert a zsüri elé az eredeti pályázat kerül. A pályázatok ismertetése után a még kimaradt érdekesebb recepteket pótlólag közöljük.

MANEA DEMETERNE, Arad, Str. Cogalniceanu 56. pályázata. **Gulyásleves, töltöttkáposzta, farsangi fánk.** (Egy fél csésze langyos tejben két lejért élesztőt megkelesztünk és kevés lisztet teszünk hozzá. 5 dkg vaj, három tojás sárgáját egy csipet só, 5 dkg porcukrot egy tálban keverünk és hozzáadjuk a megkelt kovászt. Utána egy csésze langyos tejet hozzáadunk és fél kg lisztet kidolgozzuk mindaddig, míg a tészta hollywoodos lesz. Aztán deszkára borítjuk és fánkuszóval kiformáljuk, fél óráig a deszkán ismét kelni hagyjuk azután forró zsirban kisütjük.) *Összesen 86 lej.*

SZABÓ JÓZSEFNE, Arad, Strada Paguba 23. pályázata. **Gulyásleves, bélszín vadasan elkészítve, toló fánk.** *Összesen 154 lej.*

SZABÓ FERENCNE, Muresel. **Borleves, nyul eleje és gerince vadasmártással, zsemlegomboccal.** Miután a nyulat a pácból kivettük, a pácot puhára főzzük, a húst pedig lemosuk és feldaraboljuk. Egy lábasban 10 deka zsirt téve, abba rakjuk a húst, kissé megsózzuk és puhára pároljuk, fedő alatt. Párolás közben annyi páclevet adunk hozzá, hogy a húst mindig ellepje. Azután két deci tejfölt és két kanál lisztet jól elkeverünk és a puhára főtt husra öntjük és páclével tetszés szerint felhígítjuk. Egy fávéskanál cukorral és 3-4 karikára vágott citromszelettel még 10 percig főni hagyjuk. **Farsangi fánk.** *Összesen 112,75 lej.*

SCHWARTZ JÓZSEFNE, Kisszentmiklós pályázata. **Tyukleves rizzsel, aprólék párolt rizzsel, sült tyuk, burgonyapüré és cékla saláta, vaníliás kifli.** *Összesen 133 lej.*

KÖNYA FERENCNE, Arad, Strada Tribunalu Axente 13-15. pályázata. **Karalábé leves, rizsesaprólék, ruca-sült burgonyával, savanyúsággal, burgonyás lincer.** Fél kg. liszt, 20 dkg. porcukor, 20 dkg. főttburgonya, darálva, 20 dkg. zsir, egy egész tojás, 1 Oetkerpor, egy citromhéja. A lisztet a citrommal dörzsöljük el,

Jutalmat nyertek:

1. KISS MANCI egy doboz csokoládé, ROYAL bombonéria ajándéka.
2. LASTOFKA JÁNOS egy csomag valódi holland cacao, KALOCSAY fűszerüzlet ajándéka.
3. TÖRÖK IMRÉNÉ egyszeri ondolás, WINKLER szalon ajándéka.
4. HUBENY TERIKE negyedkiló ideai liptói túró, AROMAT ajándéka.
5. PINTÉR MIHÁLYNE egyszeri kozmetikai kezelés, KRONNÉ ajándéka.
6. KÜRTHY ERZSÉBET egy hónapig ingyen könyvtár, LÖBL hírlapiroda ajándéka.
7. HOLZNER KATÓ száz darab névjegy, GLOBUS nyomda ajándéka.
8. HUSZÁGH ANNA egy csomag finom levélpapír, HELICON ajándéka.
9. KÖRÖSI BÉLA egy WALLINGER-féle zsebnaptár.
10. KRÓN ALBERT a „REGGEL“ egy hónapig ingyen.

hozzáadjuk a cukrot, burgonyát, tojást, sütőport és a citromhéját beleereszeljük. Az egészet összegyurjuk. Ha szükséges, tejet is lehet az összeállításnál használni. A tészta egy részét félretesszük. A nagyobbik részét kinyújtjuk, tepsibe tesszük és lekvárral megkenjük. A félretett tésztából rácsot készítünk rá. Ha kiszült, darabokra vágjuk és vaníliás cukorral meghintjük. *Összesen 120 lej.*

ÖZV. GÉRECEZ KÁROLYNE, Arad, Forray ucca 5. pályázata. **Tyukhusleves, székelygulyás, fánk.** *Összesen 143 lej.*

VÁRSZEGI ALOIZA, Strada Timotei Cipariu 3. pályázata. **Májgombóclevés, vagdalt bélszín, kakaóslepeny.** 25 deka lisztet egy tojás és citromot, egy kanál zsirt, 12 deka cukrot és fél deci tejet veszünk, ezt össze dolgozva a felét tepsibe te szük a másik felét két deka kakaóval egy kis tejjel felhígítva összedolgozzuk és ráborítva kisütjük. *Összesen 86 lej.*

JANKOVICH MILIVOJNE, Str. Ioan Calvin 41. pályázata. **Franciá leves csirkeaprólékkal, rántottcsirke burgonya körítéssel, zellersaláta galambeggyel, piskóta roláta.** *Összesen 155,50 lej.*

RUCZ GYULANE, Arad, Str. Ivriánu 48. pályázata. **Gulyásleves, csirkepapríkás, tarhonyával, paprikasalátával, túróslépeny.** *Összesen 138 lej.*

WESSER JÓZSEFNE, Arad, Strada Doamna Balasa 19. pályázata. **Husleves. Zeller mártás. Pírtott burgonya. Kakaószelet.** *Összesen 95 lejbe kerül.*

GOLIÁN GYULANE, Calea Banatului 20, Aradul-nou pályázata. **Tarhonyaleves. Parmazánpudding.** 3 tojássárgáját, 1 deci tejfölt, fél deci lisztet jól elkeverünk és 3 tojás kemény habját hozzáadjuk. A formát vajjal jól kikenjük és a masszát egy óráig főzzük gőzben. Tálaláskor reszelt parmazán sajt és forró vajjal leöntjük. **Töltött rostélyos.** A húst jól kivenni, megsózni, körül egyenesre vágni, ami a szélén leesik, megdarálni, 2 kanál tejfölt, zöldpetrezselymet és törött borsot jól össze kavarni és minden szeletre egy kanállal ebből a masszából rákenni, a húst összerolnizni és cérnával átkötni. A lábasba egy szeletre vágott sárgarépát, kevés zsirt teszünk, rá a rostélyost, amit puhára dinsztelünk. Ha megpuhult, ki kell venni a húst, egy kanál liszt, két kanál tejfölt a saftba kavarnunk, a rostélyost szeletre vágva tálra tesszük, rizzsel garnírozva a forró lét rápasszírozzuk. **Apácacsók.** Egy csésze tej, egy csésze liszt. A tejet felfőzni és a lisztet belekeverni, míg jó vastag massa lesz belőle. Három tojás sárgája, kevés só, három tojás kemény habját jól összekavarni, kis kanállal apró golyócskákat kiszaggatni és forró zsirban megsütni és aztán csokoládéba burkolni. *Összesen 119 lej.*

A volt elnök és alelnök jelentette fel a borosjenői Iparos Kört

Olyan dolgokat kifogásoltak, amikért ők a felelősek — A törvényszék nem fogadja el a vádat — Ügyészség vizsgálja felül a panaszokat

A politikusok jóakarata hozta a zavart a békés polgári egyesületre

Arad, március 1.

A Rendkívüli Ujság tudósítójától.

Arad megye egyik legvirágzóbb községét néhány hete súlyos belső válság emésztí. Borosjenőn sohasem voltak nemzetiségi ellentétek, a kisebbség a legnagyobb egyetértésben élt a többségi néppel és ma sem lenne semmi baj, ha a politikusok nem igyekeztek volna ellentéteket szítani.

Evtizedek óta áll fenn a Borosjenői Iparos Kör, amelynek nagyszerű kulturális eredményeit az egész megyében ismerik és nagy része volt abban, hogy a községben élő különböző nemzetiségek között a baráti összhangot ápolja. A kör vezetősége mindig távol tartotta magát a napi politikától és a helyi viszonyokhoz mértén impozáns helyiségeit sohasem bocsátotta pártpolitikusok rendelkezésére. A kör tagjainak száma nagyobb részben a kisebbségi nemzetiségek közül került ki, de a románság iránti lojalitásból

az elnöki széket, valamint a tisztikar felét román nemzetiségű tagok által töltötték be.

Természetesen itt is igyekeztek pártokivüli színezetet összeállítani, úgyhogy a vezetőségben a különböző pártokat reprezentáló községi és hatósági előkelőségeket gyűjtötték össze.

Ugy látszott, hogy minden a legnagyobb rendben folyik tovább. De az elmúlt esztendőben a tagok észre vették, hogy

a vezetőség néhány tagja inkább a saját személyi, üzleti és politikai előnyeit igyekszik kihasználni a háromszáz iparostagot reprezentáló kör érdekeivel szemben.

Az elégtelenség fokozódott és a tagok nagyobb csoportja elhatározta, hogy az idei közgyűlésen megváltoztatja a vezetőséget. Ez az irányzat oly hatalmas arányúvá fejlődött, hogy a vezetőség néhány exponált tagja körül csak egészen szűk klikkje sorakozott fel.

A tisztújító közgyűlés, mint a „Reggel” is megírta, szinte botrányba fulladt. Dirléa Pál volt képviselő, mint elnök határozatképtelenség címén feloszlatta a közgyűlést. Nagy lármát, tiltakozást következett erre, de hiábavaló volt minden. Az elnöki határozat döntött és az egybejött közgyűlés kénytelen volt feloszlani. Ami pedig ezután következett, az szinte példátlanul áll az egyesületek történetében. Allitól

maga a kibuktatásra ítélt vezetőség interveniált a főbíró-ságon és az meghozta azt a képtelen végzést, amely a kör működését betiltotta.

A legalacsonyabb, az elsőfokú közigazgatási hatóság vindikált magának olyan jogot, ami a szuverén jognál is hatalmasabb, még a miniszteriumok sem engedhetik meg maguknak és a minisztertanács is csak alapos indokok és sürgős esetben

élhet vele — megakadályozta egy törvény szerint elismert jogi személyiség működését.

A kör tagjai Hentiu György dr. volt képviselőt, borosjenői ügyvédet kérték fel intervencióra. A főszolgabíró régi, békebeli közigazgatási tisztviselő, az ügyvéd hamarosan meggyőzte és

nyomban visszavonta a betiltó végzést.

A kör tovább működhetett. Így érkezett el az alapszabályszerű ideje a második közgyűlésnek, amely a megjelentek számára való tekintet nélkül határozatképes volt. Erről külön értesítették a régi vezetőség tagjait, mert a kör tagjai szerették volna a békés megoldást, de eredménytelenül. Távollétükben folyt le a népes közgyűlés, amelyen Hentiu György dr.-t választották meg elnöknek és a tisztikar fele részében román nemzetiségű tagokkal állították össze.

Dirléa Pál volt elnök és Vostinár Vasilie dr. ügyvéd, volt alelnök nem nyugodtak bele a kibuktatásba és mindketten külön-külön beadványt intéztek az aradi törvényszékhez, amiben

éles szavakkal erősen kisebbségellenes kijelentésekkel bírálták a kör működését.

A beadvány elmondotta, hogy a körben ittak, kártyáztak, verekedtek és megsértették a román nemzetet, mert egy előadót leintettek. Azt mondanunk sem kell, hogy minden kifogásolt esemény az elnök és az alelnök urak működésének idejére esett és ha mindaz igaz volna, amit állítottak, akkor nyomban eljárást kellene becses személyük ellen indítani, hogy a vezetőségük alatt álló egyesületben mindezeket szó nélkül

eltűrték. Mert mindezeket a kilengéseket csak akkor vették észre, amikor vezető pozíciójukból kiestek. Mint azt a következők megmutatták, nem is érdemtelenül.

A múlt héten tartott tárgyalást a törvényszék a két vezetőségi tag beadványa ügyében. A törvényszék hamarosan megállapította, hogy

palotaforradalom dult a borosjenői Iparoskörben

és élénk derűt keltett az a kérdés, amit a verekedések vádját illetőleg tett a feljelentőhöz:

— A verekedések előre megszerzett formában történtek, úgy, amint valaki belépett, azt mindjárt leütötték?

A feljelentő kénytelen volt bevallani, hogy csak az ad hoc, pillanatnyi helyzet által adódott incidenst értette verekedés alatt.

Hentiu György dr. ügyvéd most már, mint a Kör elnöke is és kérte a panaszok elutasítását. Indokolása szerint a panaszok valóságosak sem lehetnek a Kör feloszlására, de egyébként is egyesületi tagnak nem lehet joga ilyen természetű beadványt tenni, mert akkor

a hatóságoknak egyéb dolguk sem lenne, mint az elégedetlen, vagy mellőzött tagok sérelmeit tárgyalni.

A törvényszék elfogadta az ügyvéd előterjesztését és a panaszokat áttette az ügyészséghez vizsgálat céljából. Amennyiben az ügyészség nem vállalja a vádat a Kör ellen, úgy a kibukott vezetőségi tagok akciója saját egyesületek ellen teljes kudarcot fog vallani. Ezzel elvonulhatnak majd a politika vészes felhői a békés multu polgári egyesülés feje felől és tovább folytathatja munkáját a testvéri megértés jegyében.

Huszmillió ember éhezik Kinában

Közelharcot vivnak egy-egy falat kenyérért.

London, március 1.

Kínai jelentések szerint az éhínség Kwangsu tartományban mindig nagyobb arányban pusztít.

Az élelmiszerhiány körülbelül huszmillió embert kényszerít éhezésre

és a kormány a legsanyargatottabb helyeken kenyér és liszt kiosztással próbál az általános nagy nyomoron segíteni.

Emellett a legtragikusabb jelenségek játszódnak le a külön táborokba oszlott éhezők között.

Formális közelharcot folytatnak egy-egy falat kenyérért és ebben a harcban igen sok gyermek és asszony sebesül meg, sőt halott is akad közöttük.

Az általános nagy nyomorból néhány élelmes gazember tüzetet kovácsolt és „tápszer” címen mindenféle mérges hamisítványt ad el drága pénzen a népnek, úgy, hogy igen sokan megbetegedtek ezektől az ártalmas preparátumoktól és a legtöbb aki eszik ebből, meghal.

Néhány község teljesen kihalt

s a kormány segítsége eddig teljesen eredménytelennek mondható és a vezetőség mentőmunkáját most már csak a gyermekek életbentartására koncentrálja, amennyiben a háboru alatti svéd gyermekakció példájára ezeket a kicsinyeket Kína egy messzefekvő tartományába szállítja, hogy ott külön élelmezéssel segítsék túl a veszedelmes Kína jövő generációját.

Fényesen sikerült

a Református Nőszövetség jótékonycélu estélye

Arad, március 1.

(A Rendkívüli Ujság tudósítójától.)

Diszes nagy közönség részvételével tartotta vasárnap délután 5 órakor a Református Nőszövetség jótékonycélu teadélutánját. A Központi étterem helyiségei egészen megteltek közönséggel, szorgoskezü urnők magyaros vendégszeretettel szolgáltak fel, kedélyes vidám hangulat uralkodott már a kora esti órákban is. Tea után nagyszerűen sikerült tánc következett. Folyton szaporodtak a táncoló párok és a késő esti órákban már a nagy báli multságok képe bontakozott ki.

A hajnalig tartó táncestély fényes erkölcsi és anyagi sikerrel végződött, ami a lelkes rendezőgárdának, elsősorban Dömötör Lászlóné elnöknek és Hojts Mihályné vigalmi elnöknek fáradhatatlan munkájának és hetekig tartó előkészületeinek köszönhető.

Kétezer munkásnő sztrájkba lépett egy elbocsátott társnőjük miatt

A furcsa sztrájk a munkásnők győzelemével végződött.

A világ egyik legfurcsább sztrájkja Szevillában zajlott le legutóbb. Az egyik gyufagyár vezetősége valamilyen okból felmondott egy munkásnőnek.

Kétezer kolleganője szolidaritást vállalt vele és sztrájkba lépett.

A munkásnők reggel kimondták a sztrájkot — és a gyár vezetősége azt várta, hogy délre meggondolják magukat s újból munkába állnak. A gyár vezetősége azonban alaposan csalódott.

A kétezer munkásnő tovább sztrájkolt — de ott maradt a gyárban.

Férjeik odahozták nekik az ebédet. A munkásnők megebedeltek, továbbra is a gyárban maradtak és nem dolgoztak. A gyárvezetőség kétségbeesett. Szerettek volna a kétezer sztrájkoló asszony helyett másokat felfogadni, de ezt nem lehetett, mert az

asszonyok valósággal megszállva tartották a gyár összes helyiségeit.

Az igazgatóság a rendőrségre telefonált segítségért. A sevillai rendőrfőnök kijelentette, hogy

ebbe a dologba nem avatkozik bele — nem hajlandó rendőreivel a gyárból kikergetetni és esetleg megveretni az asszonyokat.

A vezetőség ekkor most már csak abban reménykedett, hogy estére mégis csak elálmósodnak a sztrájkoló munkásnők és hazamennek. A család szomorú volt. Este megint megékezték a férjek, vacsorát hoztak.

Hoztak ezenkívül matrácokat, ágyneműt

és akinek volt, elhozta a kis csecsemőjét is. A sztrájkoló kétezer asszony szépen lefeküdt a gyárban, az anyák megszóptatták csecsemőiket s mindenki nyugalomra tért.

Igy ment ez három napig.

A kétezer munkásnő kényelmesen élt a gyárban, — az igazgatók a hajukat tépték. A negyedik napon végre visszavették az elbocsátott munkásnőt

és erre azután rendbe jött minden.

A Vatikán a fascizmus ellen

Ausztriában négyszázezer hívő kilépett a katolikus egyházból. — „Orosz nap” Rómában az üldözött hívőkért. — Mussolini párviadala a pápai udvarral.

Minden antifascista erőt egyesíteni kell Mussolini ellen.

Lania Léo, Németországban élő olasz újgírő szenzációs cikket közöl a régi olasz katolikus néppárt egyik vezető politikusanak kijelentései alapján, melyek állítólag a Vatikánnal való szoros összeköttetések sugalmazásai. Ezek a körök a vatikáni világpolitika sorsdöntő fordulataival számolnak.

A vatikáni politika fordulópontja akkor következett be, amikor Seipel katasztrófális vereséget szenvedett Ausztriában, melynek következményeképpen

400.000 hívő kilépett a katolikus egyházból.

Az osztrák választások a keresztényszocialista-fascista szövetség csődjét pecsételték meg, mely rendkívül mély benyomást gyakorolt a Vatikánra. Ezután folytak le Litvinov tárgyalásai Grandival és bekövetkezett Szovjetország és Olaszország politikai szövetségének bejelentése. Akivel a Vatikán a vörös veszély ellen szövetkezett, az éppen a vallásellenes Szovjettel lépett szövetségre! Nyolc nappal Litvinov római látogatása után különös pompával

orosz-napot rendeztek Rómában,

ünnepi misét szolgáltattak az Oroszországban üldözött hívőkért. Az ünnepnek magas egyházi méltóságok részvétele és a pápai hivatalos sajtó kommentárjai a fascizmus elleni demonstráció jellegét kölcsönözték. Egyidejűleg az „Osservatore Romano” **ujabb heves harcot indít a szovjet ellen.**

Naponta hasábos cikkeket közölt: „Bolsevista iga alatt” címen a szovjet bűneiről. Amikor a moszkvai ipari kémkedés pöréről a fascista sajtó kimerítő tudósításokat közölt,

az „Osservatore Romano” egyenesen a fascizmus elleni támadásba ment át.

„Csodálatos, hogy ez a komédia-pör egyes újságokban milyen szimpátiára és érdeklődésre talál”, csodálkozott a pápai hivatalos organum. A következő naptól fogva egyetlen sort sem közöltek a fascista lapok az orosz monstre pöréről. Nyilvánvalólag Mussolini egyenes utasítására, aki vissza akarta nyerni a Vatikán szimpátiáját. Barátját, Nogarát pedig elküldte a katolikus exminiszterhez, de Medához, akinek a pénzügyminiszteri tárcát ajánlotta fel. De Meda elutasította.

Mussolini ekkor megváltoztatta taktikáját.

Ha a Vatikán nem fogadta el barátságát, megakart mutatni milyen veszedelmes volna, mint ellenség. És

egyik napról a másikra féltucat katolikus bankigazgatót egyházi lovagot börtönbe záratott

a katolikus bankoknál elkövetett

visszaélések miatt, amelyek a Credito Veneto, Credito Friulano és a Credito Polesani csődjét idézték elő. A Vatikán látszólag nem sokat törődött a hadüzenettel. Mussolini erre még egyszer békejobbot nyújtott: az amerikai néphez intézett újévi beszédében hangsúlyozta, hogy nem akar politikai szövetségre lépni a szovjettel. — Kijelentette, hogy a fascista sajtó Litvinov látogatása alkalmával közölt kommentárjai nem voltak hivatalosak, csupán a felelős szerkesztők kisiklái.

Ugylátszik azonban, hogy a Vatikán erre sem reagált. Lehet, hogy a fascizmussal való összeműködés kísérletének likvidálására gondolnak? A Vatikán véleménye szerint ezen szövetség kockázata igen nagy és az eddig elért eredmények nem érnek fel vele. Miután a katolikus egyháznak nemcsak jó gyomra, hanem jó idegei is vannak, ezt a fordulatot nemcsak Olaszországban viszi keresztül. Ausztriában lefújja Seipelt, Spanyolországban pedig elfordulnak a monarchiától, melynek tulságosan szoros kapcsolatai vannak a diktatúrával. (?) Az elmenekült Franco őrnagy Párisban azt jelentette, hogy a madridi pápai követ, Todeschini

követet küldött a letartóztatott forradalmár Zamordhoz a börtönbe,

hogy „tiszteletéről biztosítsa.”

A vatikáni politika új iránya meg erősíti az antifascista mozgalom kiállításait. Mindenekelőtt magában Olaszországban megjegyzésre érdemes, hogy az „Allianza Nazionale”, a liberális-demokrata emigránsok lapja máris kiadta a jelszót, hogy

a fascizmuselleni küzdelmet nem szabad a hívők előtt antiklerikális viselkedéssel diszkreditálni.

Ezáltal csak Mussolini játékát segítenék elő. Ez a lap Lauro de Bosis vezetése alatt láncrendszerű levelekkel operál Olaszországban, melyeket névtelenül küldenek egyik címről a másikra. A levelek tízennégy naponként jelennek meg nagyon ügyes szerkesztésben. Politikai irányuk

minden antifascista erő egyesítése, a „Vatikánnal és a monarchista hadsereggel való együttműködés Mussolini ellen.”

A fascista mozgalom egész Európában, Spanyolországban épügy, mint Németországban új helyzet előtt ál

Park lesz a Szabadság-téren de csak ha felépülnek a vásárcsarnokok

Nagy aggodalmat keltett a hír a piactéri kereskedők között, de a város vezetősége megnyugtató felvilágosítást adott.

Arad, február 28.

Néhány nap óta nagy sürgős-forgás van a Szabadság-téri és az azt környező uccák kereskedői között. Szájról-szájra adják a vészirt,

a város vezetősége parkiroztatni akarja a Szabadság-teret és a piacot elhelyezik a városnak erről a szép belső teréről.

A kereskedők között tényleg vészesen hangzott és nagy riadalmat okozott a hír, mert ismerik a város jelenlegi vezetőségének intencióit és tudják azt, hogy különösen a város szépirodai határozatokat a legsürgősebben és akadályt nem ismerve hajtják végre. A piactér elhelyezésének terve méltán döböntette meg a kereskedőket, mert éppen a mai város gazdasági helyzet mellett valószínűsítés sorscsapás lenne rájuk nézve ez az intézkedés.

Mielőtt a kereskedelmi érdekeltségek hivatalos lépéseket tettek volna, a „Reggel” szerkesztősége, amely a kereskedők és a közönség érdekeit egyaránt képviseli, közvetlen kérdést intézett a város vezetőségéhez a Szabadság-téri tervek vonatkozásában. Illetékes helyen a következő felvilágosítást adták:

— Tény az, hogy a városrendezési tervek között szerepel a Sza-

badtság-tér parkirozása. A tér megérett volna már arra, hogy újra aszfaltírozzák, azonban ez olyan költséget jelent, hogy kénytelenek voltunk erről lemondani. Ez és sok más körülmény követeli, hogy a város legszébb terének sivar aszfalttengerét megszüntessük. Azonban a terv végrehajtása még messze van.

Előbb fel kell építeni a vásárcsarnokokat, ahol az összes piacok elhelyezést nyerhetnek és csak azután kerülhet sor a szépirodai követelmények végrehajtására.

Amíg pedig a vásárcsarnokok felépítésére nincs fedezet, addig nem történik változás a piacok mai rendjén és a Szabadság-tér mai helyzete is megmarad.

Tűztől megmentett hasznavehető áruk
esernyők,
elárúsítása
„Transilvania”
Minden nap délelőtt fél 10-kor kezdődik és este fél 7-ig folytatódik a
Ernyő és nyakendő áruházban (Fischer Ellz palota).

RADIO.

Rovatvezető: Kransz János, rádiókonstruktor

Az ellenállásokról.

A rádiótechnika számos kevésbé ismert fejezete közül egyik talán a legismeretlenebb és most hálózati gépek idején talán a legfontosabb, a különböző ellenállásokról szól. Lép-ten-nyomon találkozunk vele s különösen a gépépítő amatőr alkalmazza minduntalan, anélkül azonban, hogy hivatásával tisztában volna s tudná, hogy miért mekkora mennyiségűt alkalmazzon.

Nézzünk csak meg közelebbről egy vevőkészüléket, különösen pedig egy hálózati gépet. Számtalan formában és helyen fogunk ráakadni és ennek a sok helynek és módoknak mind külön célja van. Az amatőröknek rendszeresen megvan az a rossz tulajdonságuk, hogy nem dolgoznak elméletileg is, egyszerűen kapcsolat után mennek és ha valami nincs méretezve, valamely alkatrésznek nincs megadva az értéke, fenakadnak. Ezzel szemben ne felejtjük el, hogy egy jól megépített és szépen szóló készüléknek alaposan is kell lennie méretezve.

Ha egy darab dróton, mondjuk egy vezetőláncot bocsátunk keresztül, a vezető ellenállást fejt ki. Hogy ez az ellenállás tényleg jelen van, arról úgy győződhetünk meg, hogy le- mérjük a feszültséget az ellenállás előtt is és utána is és ekkor azt fogjuk látni, hogy a vezető után a feszültség csökkent, tehát az ellenállás fogyasztott. Az elfogyasztott elektromos energia az ellenállás mentén más energiává, hőenergiává alakul át. Tehát azt máris láthatjuk, hogy a gépépítőnek úgy kell az ellenállást megválasztania, hogy az a rajta áthaladó hőenergiát kibírja, illetve azt, ami az áramesés folytán keletkezik. Ha az ellenállás megválasztásánál az amatőr pl. túl kis ellenállást választ, az tönkre megy, elég, ha túl nagy az ellenállás, amit választ, az túl sokat fogyaszt, tehát nem gazdaságos.

Felelős szerkesztő: BRUCKNER LAJOS.

APRÓHIRDETÉSEK

FIATAL leány ismeretséget keresem házasság céljából. Jelige „Levelek diszkreció mellett” kiadoba. 497

EGY szoba-konyhás uccai szép lakás, külön padlás, pince, fűskamara a vasut és a vagongyár között azonnal kiadó. Cím Sándor Iván hírlapiroda, Andrassy-tér 22. az udvarban. 432

PÉNZKASSZA eladó, Wuchetich, volt Széchenyi u. 3. 491

EGY dupla szárnyas üzletajtó eladó. Str. Joan Kálvin 46. sz. 505

KIADÓ május 1-re egy hat szobás modern lakás, esetleg garzon lakásoknak is elosztható. Ugyanott egy nagy világos parkettás terem is. Bársony, Szabadság tér 18. 509

FINOM női és férfi lehnemű varrást vállalkoz. Zsófia ucca 10. a Viadukt mellett. 508

VARRÓLÁNYOK felvétetnek, ugyanott tanulólányok is. Cím a Reggel kiadójában. 507